

ČITANJE U RANOJ ADOLESCENCIJI – DOBNE PROMJENE I PSIHOLOŠKI PREDIKTORI

Ljetna psihologijska škola 2017.

SUDIONICI: Valentina Čičko, Tesa Goldstein, Kristina Jerković, Luka Juras, Barbara Lindić, Maša Mašuško, Katarina Pera, Dubravka Pešorda, Petra Polak, Matea Šoštarić, Lucija Šutić, Antonija Vrdoljak

VODITELJICE: Prof. Dr. sc. Gordana Keresteš, dr. sc. Goranka Lugomer Armano

Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Zbog čega je čitanje toliko važno?

- Čitanje povoljno utječe na:
 - Mišljenje i zaključivanje
 - Bogatstvo rječnika
 - Razvoj govora i komunikacijskih vještina
 - Emocionalni razvoj (mašta, emocionalna inteligencija, empatija)
 - Uspjeh u različitim školskim predmetima

Čitalačka pismenost – što je to?

- Čitalačka pismenost je sposobnost razumijevanja, korištenja, promišljanja i angažiranja u pisanim tekstovima radi postizanja osobnih ciljeva, razvoja vlastita znanja i potencijala te aktivnog sudjelovanja u društvu.
- Međunarodna istraživanja čitalačke pismenosti:
 - PIRSL (2011) – 8. mjesto
 - PISA (2006., 2009., 2012., 2015.) – značajno ispod prosjeka

Što sve utječe na vještine čitanja?

- Karakteristike čitača:
 - Jezične sposobnosti, motivacija za čitanje, navike čitanja, izloženost literaturi, spol
- Okolinski čimbenici:
 - Obiteljsko čitalačko okruženje = broj knjiga u domu, roditeljski stavovi i navike čitanja

Jezične sposobnosti

BOGATSTVO RJEČNIKA

Baza dostupnih riječi koje dijete ima na raspolaganju prilikom čitanja i razumijevanja teksta.

POZNAVANJE GRAMATIKE

Olakšava razumijevanje:

- strukture rečenice, odnosa njezinih dijelova
- različitih oblika i promjena riječi

Motivacija za čitanje

- Važna za djetetovo odlučivanje da će čitati

INTRINZIČNA MOTIVACIJA

- “Unutrašnja” motivacija
- Čitanje radi užitka
- Znatiželja, uživanje u priču

EKSTRINZIČNA MOTIVACIJA

- “Vanjska” motivacija
- Čitanje kao sredstvo za dolazak do cilja
- Ocjene, pohvale, natjecanje

Navike čitanja

- Izloženost tekstu i razvijena navika čitanja povezane s uspješnim čitanjem

- Povećanje razlika u čitalačkom postignuću dobrih i loših čitača tijekom vremena

Spolne razlike u čitalačkoj pismenosti

- Djevojčice više vole čitati te čitaju više i bolje od dječaka
- Spolne razlike u afektivnim (npr. motivacija za čitanje) i ponašajnim (npr. čestina i količina čitanja) aspektima čitanja veće nego razlike u samim čitalačkim vještinama (npr. razumijevanje pri čitanju)

Obiteljsko čitalačko okruženje i razvoj čitalačke pismenosti

- Obiteljsko čitalačko okruženje - resursi i ponašanja koja utječu na razvoj čitalačke pismenosti
 - dostupnost ili broj knjiga i drugih materijala za čitanje
 - stavovi roditelja prema čitanju
 - roditeljske navike čitanja
 - zajedničke čitalačke aktivnosti roditelja i djece
 - roditeljsko izravno poučavanje djeteta čitanju

Istraživanje provedeno 2017.

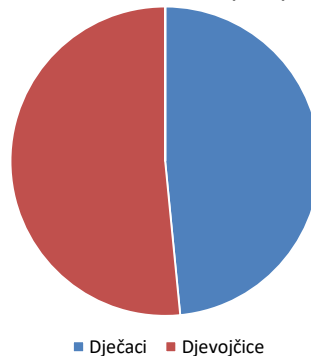
METODA

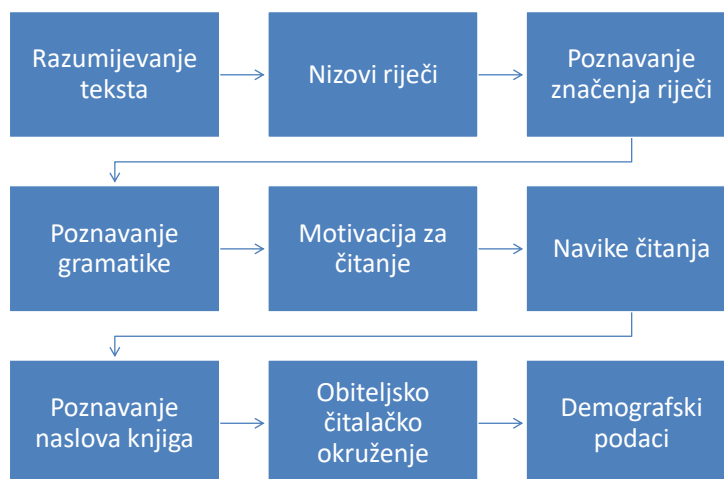
Sudionici

- Polaznici 4., 5., 6. i 7. razreda u 7 osnovnih škola
- Ukupno 814 učenika
 - 48,3% dječaka i 51,4% djevojčica

Sastav sudionika po spolu

Instrumenti – 9 testova i upitnika

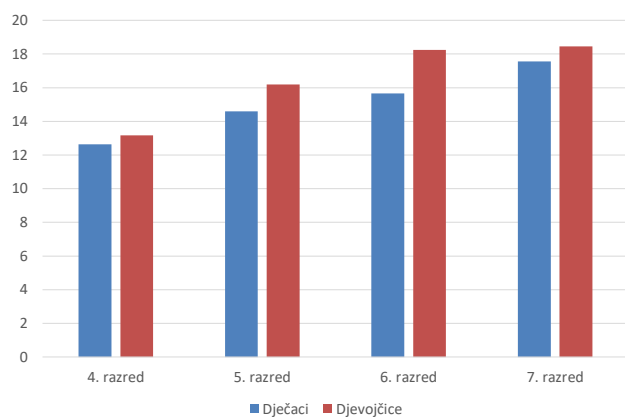

Istraživanje provedeno 2017.

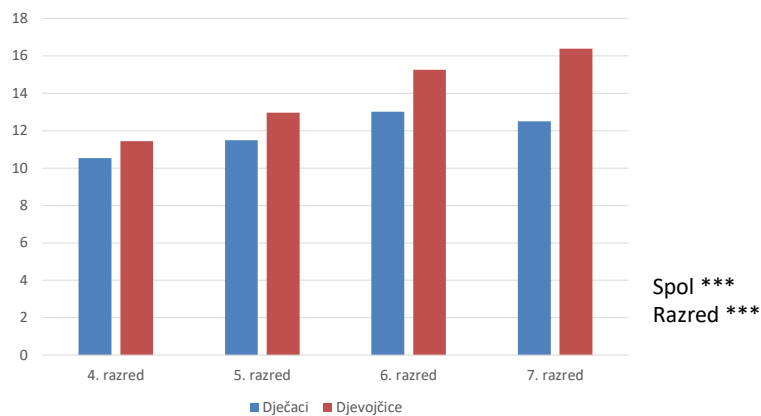
REZULTATI

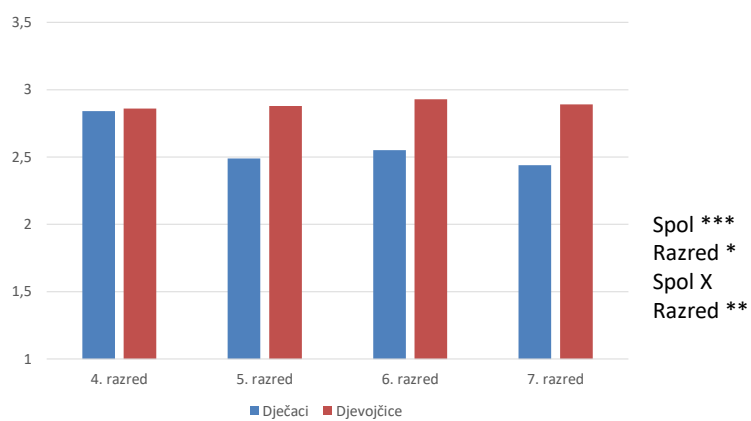
Razumijevanje pročitaneog teksta

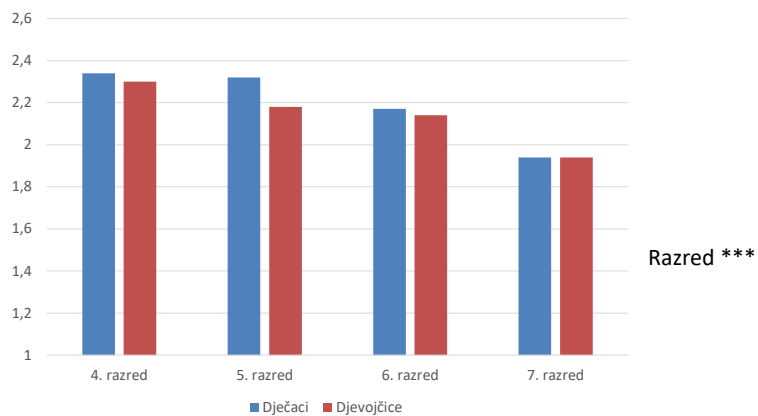
Brzina čitanja riječi

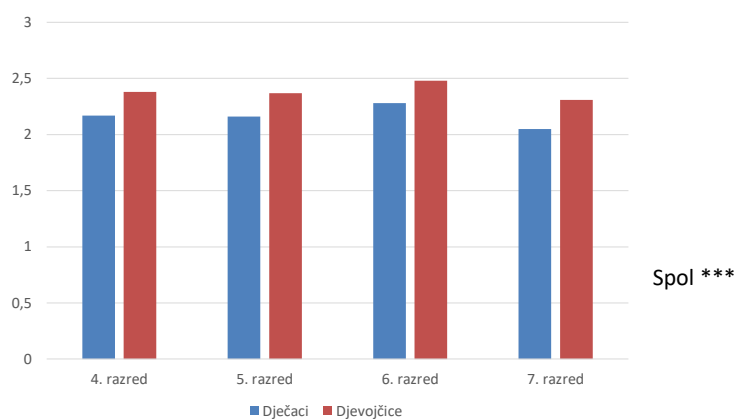
Intrinzična motivacija

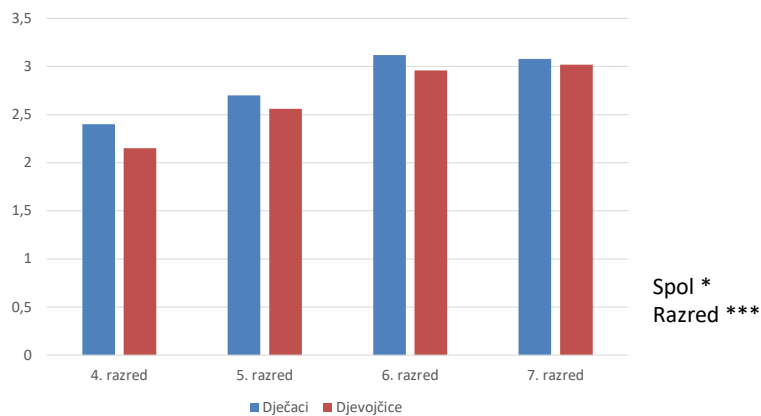
Ekstrinzična motivacija

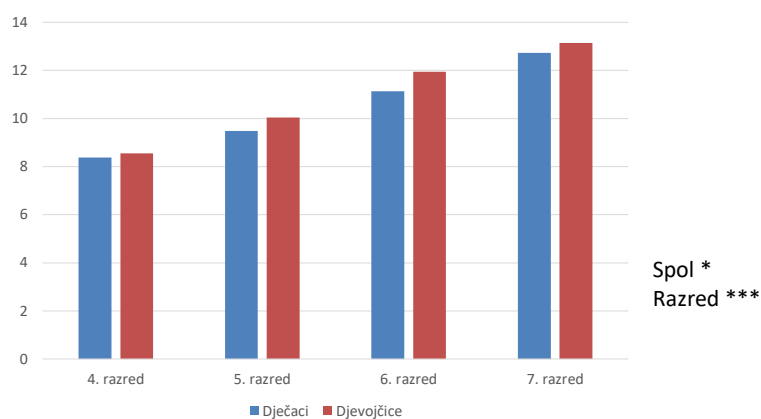
Čitanje teksta u tradicionalnom obliku

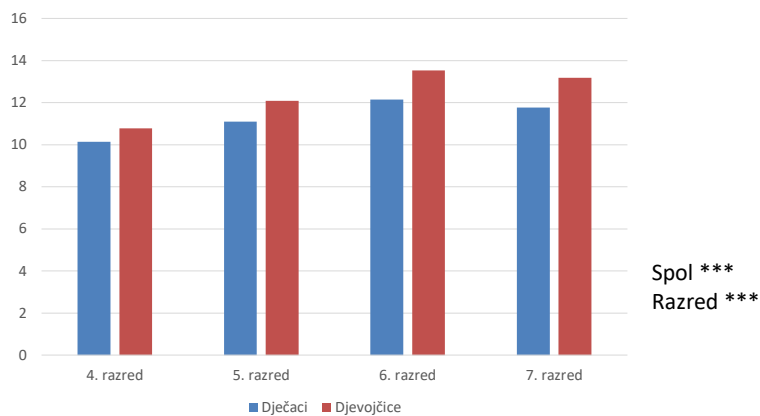
Čitanje tekstova u suvremenom/digitalnom obliku

Poznavanje riječi

Poznavanje gramatike

Spolne razlike

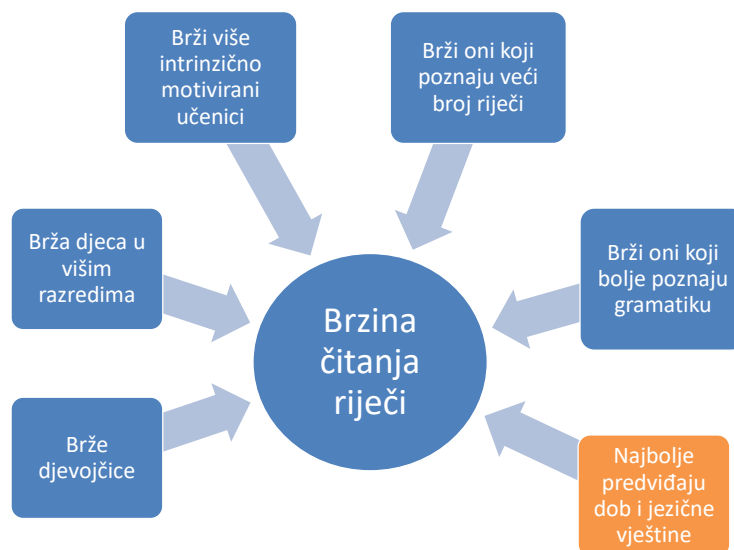
- Djevojčice bolje razumiju pročitan tekst i brže dekodiraju riječi, bolje poznaju gramatiku i naslove knjiga
- Djevojčice češće od dječaka čitaju zbog vlastitog užitka
- S dobi, vanjski poticaji na čitanje gube vrijednost za oba spola
- Djevojčice češće čitaju tradicionalne tekstove i imaju bogatiji rječnik od dječaka

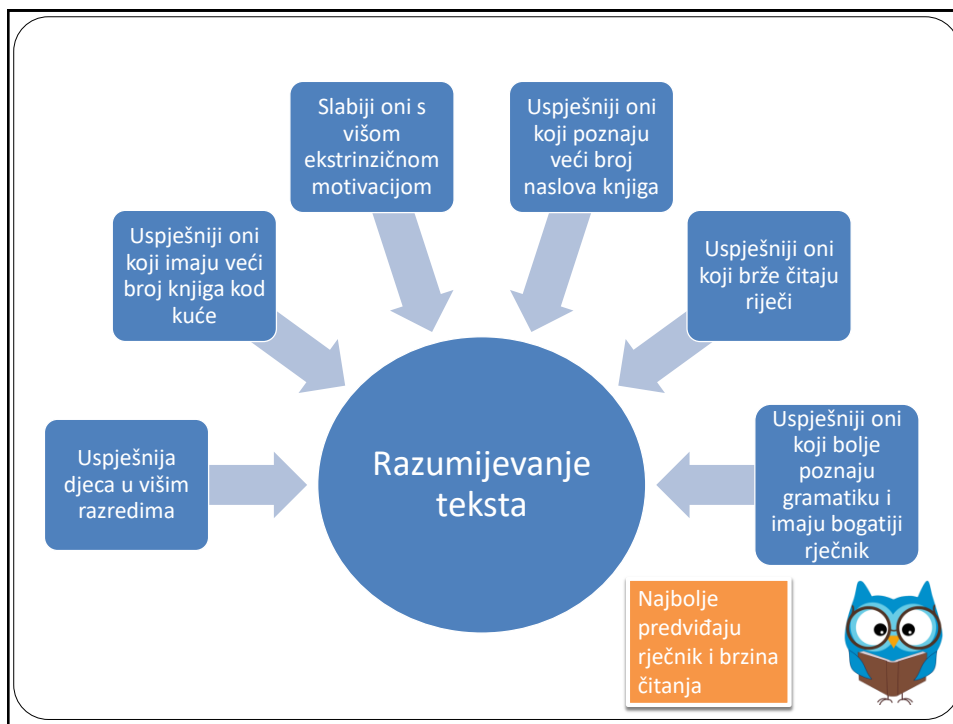

Dobne razlike

- Učenici viših razreda:
 - bolje razumiju pročitani tekst
 - brže dekodiraju riječi
 - imaju bogatiji rječnik
 - bolje poznaju gramatiku

Što to znači u praksi?

Savjeti za roditelje i djecu

Obiteljsko okruženje

- Objasnite djetetu važnost čitanja
- Pokažite mu primjerom
- Obiteljska čitaonica
- Pomozite djetetu da usvoji efikasnije strategije čitanja
- Otiđite s djetetom do knjižnice i pomognite mu u izboru zanimljive knjige
- Popričajte s djetetom o knjizi koju čita

Uloga roditelja

- Pomozite svom djetetu u čitanju
- Pratite način na koji Vaše dijete čita - koje strategije koristi?
- Posavjetujte se s učiteljem
- Osigurajte da dijete ne čita prezahtjevne tekstove – osjećat će se neefikasno i izbjegavat će čitanje

Roditelj - motivator

- Razvijajte djetetovu intrinzičnu motivaciju za čitanjem
 - Čitanje iz interesa, užitka
 - Važno je da dijete čita ono što mu je zanimljivo → nije prisiljen na to

- Izbjegavajte primoravanje djeteta na čitanje kaznama
 - Bitno da dijete doživi ugodu čitajući

Što mogu napraviti – djeca?

Čitati, čitati, čitati..

- Pitaj prijatelja koja mu je najdraža knjiga i zašto? Pročitaj tu knjigu i reci mu kako se tebi svidjela!
- Pitaj tetu u knjižnici da ti **preporuči knjigu**.
- Pronađi knjigu o području koje te zanima i o kojem voliš pričati s drugima
- Ako imaš knjigu za lektiru istraži više o tom autoru, temi koju obrađuje. Povećaj **znatiželju!**
- **Izazovi roditelje/učitelje/prijatelje na dvoboj u čitanju.** Odaberite knjigu i tko prvi pročita pobjednik je! Naravno, nemoj dopustiti da te netko prevari, dok čitaš knjigu pripremi pitanja koja ćeš postaviti svome suparniku da bi provjerio je li ju on doista pročitao!
- Pročitaj knjigu koju **možeš dovršiti u jednom danu!**
- Pročitaj knjigu **po kojoj je snimljen film!**

Hvala na pažnji!

